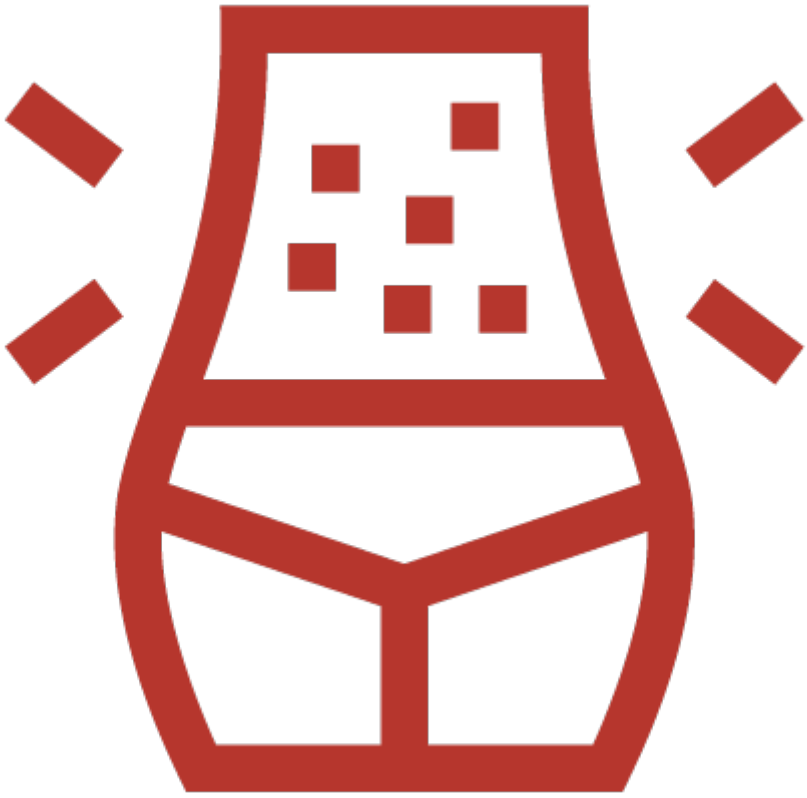
Správna dispenzácia: Alergické dermatitídy a ekzémy

Zverejnené: 25. augusta 2021 | Autor: PharmDr. Peter Stanko

Alergické dermatitídy a ekzémy

Alergia **je prehnaná, neprimeraná reakcia imunitného systému organizmu na látky, s ktorými sa bežne stretávame v našom prostredí**. Spôsobuje ju nesprávne aktivovanie protilátok zo skupiny imunoglobulínu E (IgE) vplyvom daného alergénu. Spektrum prejavov alergických reakcií je veľmi široké, od kožných reakcií alebo zmenách na slizniciach až po anafylaktické reakcie, ktoré môžu postihnutého ohrozovať na živote.

Alergická reakcia je hypersenzitívna reakcia organizmu na antigény bežne prítomné v prostredí. Imunitná odpoveď je regulovaná aj neuroendokrinnými a psychickými vplyvmi, ako aj výživou.

Kontaktný kožný ekzém je neinfekčná zápalová dermatóza s maximom zmien v epidermis a koriu, vznikajúca u osôb so zmenenou reaktivitou kože. Pacient je senzibilizovaný predchádzajúcim kontaktom s vyvolávajúcou substanciou (kontaktným alergénom).

Opakovaným kontaktom s alergénom vzniká akútna alebo chronická zápalová kontaktná reakcia. Pri akútnom priebehu dominujú exudatívno-zápalové prejavy (erytrém, edém, vezikuly, mokvanie, krusty), pri chronickom priebehu proliferatívno-zápalové prejavy (erytrém, akantóza, deskvamácia, lichenifikácia).

Obrázok 2: Hlavné znaky diferenciálnej diagnózy urtikárie a iných kožných ochorení s podobnou symptomatológiou.

Základom terapie kontaktnej dermatitídy je eliminácia styku s alergénom. Používajú sa lokálne alebo systémové H1-antihistaminiká, ktoré je možné vo vybraných prípadoch doplniť kortikoidmi s protizápalovým pôsobením.

V prípade atopického ekzému neexistuje univerzálny terapeutický postup. Základom je uplatňovanie základných pravidiel životosprávy a bežnej hygieny. Osobitnú každodennú starostlivosť si vyžaduje xeróza, ktorá je pre atopiu príznačná. Až v ďalšom slede sa krátkodobo môžu indikovať lieky zo skupiny systémových H1-antihistaminík, výnimočnejšie je použitie protizápalových liečiv.

V rámci doplnkovej liečby sa odporúča substitúcia zinkom, ktorá môže napomáhať regenerácii kože. Možné je tiež podporné podávanie probiotík. Na podporu liečby sa môžu uplatňovať prípravky charakteru

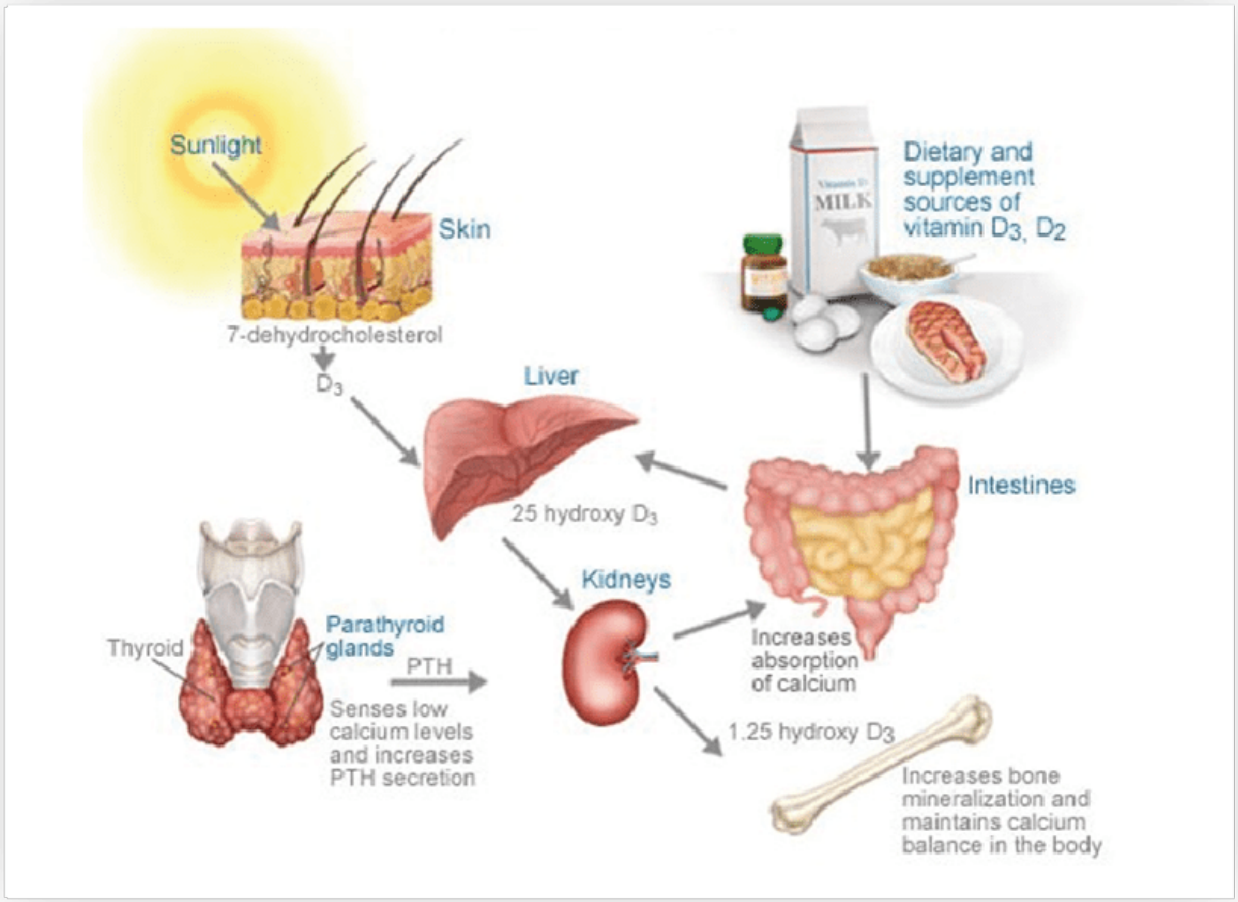
liečebnej kozmetiky.

Histamín

Histamín patrí chemicky do skupiny biogénnych amínov. V organizme ho syntetizujú mastocyty, bazofily, krvné doštičky, ale aj histaminergné neuróny a enterochromafinné bunky. Histamín je fyziologický mediátor, ktorého účinky sprostredkovávajú receptory pre histamín – H1, H2, H3 a H4, ktoré sú lokalizované na cieľových bunkách rôznych tkanív.

Medzi účinky histamínu patrí najmä kontrakcia buniek hladkej svaloviny, vazodilatácia, zvýšená cievna priepustnosť a sekrécia hlienu. Uvoľnenie histamínu môže vyvolať tachykardiu, pokles krvného tlaku a arytmie.

Uvoľnenie histamínu vedie ďalej k stimulácii žalúdočnej sekrécie a dráždeniu nociceptívnych nervových vlákien, výsledkom čoho je pocit svrbenia. Novšie sa preukázala jeho úloha ako neurotransmitera, imunomodulátora a látky, ktorá ovplyvňuje procesy hojenia, hematopoézu, angiogenézu a cirkadiánny rytmus.

Obrázok 4: Cyklus svrbenia a škrabania, kedy po prvotnom podráždení senzorických neurónov histamínom a následnom trení alebo škrabaní v mieste podráždenia dochádza k opakovanému uvoľňovaniu histamínu a zosilňovaniu histamínovej reakcie.

Základom terapie kontaktnej dermatitídy je eliminácia styku s alergénom. Používajú sa lokálne alebo systémové H1-antihistaminiká, ktoré je možné vo vybraných prípadoch doplniť kortikoidmi s protizápalovým pôsobením.

V rámci doplnkovej liečby sa odporúča substitúcia zinkom, ktorá môže napomáhať regenerácii kože. Možné je tiež podporné podávanie probiotík. Na podporu liečby sa môžu uplatňovať prípravky charakteru liečebnej kozmetiky.

Pocit svrbenia v mieste podráždenia vedie u postihnutej osoby k nutkavému pocitu trenia alebo škrabania v danom mieste. Ako už bolo spomenuté, mechanické dráždenie pokožky (vrátane trenia a škrabania) vedie k ďalšiemu uvoľneniu histamínu a dráždeniu senzorických neurónov, čím sa stupňuje začervenanie a pocit svrbenia (tzv. cyklus svrbenia a škrabania).